

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1014/2021
21.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгомира Милојевића, председника већа, Биљане Синановић, Радмиле Драгичевић Дичић, Радослава Петровића и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Радосавовића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лазаревцу К 336/20 од 11.02.2021. године и Вишег суда у Београду Кж1 176/21 од 28.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 21.10.2021. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Радосавовића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Лазаревцу К 336/20 од 11.02.2021. године и Вишег суда у Београду Кж1 176/21 од 28.04.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу К 336/20 од 11.02.2021. године окривљени АА, оглашен је кривим због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика па је осуђен на казну затвора у трајању од 1 (једне) године, у коју му се урачунава време проведено у притвору, према изреци правноснажне пресуде.

На основу члана 84. Кривичног законика према окривљеном је изречена мера безбедности обавезно лечење алкохоличара затвореног типа, која мера ће се спровести у Специјалној затворској болници у Београду и трајаће док постоји потреба за лечењем, али не дуже од изречене казне затвора, а време проведено у установи за лечење урачунава се у казну затвора.

На основу члана 89а Кривичног законика према окривљеном је изречена мера безбедности забране приближавања и комуникације са оштећеним па је окривљеном забрањен прилазак оштећеној ББ, на удаљености мањој од 50 метара и приступ у простор око места становања оштећене у ..., улица ... број .., на удаљености мањој од 100 метара, као и даље узнемиравање оштећене, на било који начин. Ова мера трајаће 2 (две) године, рачунајући од дана правноснажности пресуде, с тим што се време проведено на издржавању казне затвора односно на лечењу, не урачунава у време

трајања ове мере и одређено је да се наведена мера може укинути пре истека времена за које је одређена, ако престану разлози због којих је одређена.

Истом пресудом окривљени је обавезан да на име трошкова кривичног поступка у виду судског паушала, у корист буџетских средстава суда, плати износ од 5.000,00 динара, а на име трошкова насталих пред ОЈТ у Лазаревцу износ од 72.510,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, као и остале трошкове кривичног поступка о чијој ће висини бити одлучено посебним решењем, док је оштећена ББ ради остваривања имовинскоправног захтева, упућена на парнични поступак.

Пресудом Вишег суда у Београду Кж1 176/21 од 28.04.2021. године одбијене су као неосноване жалба Основног јавног тужиоца у Лазаревцу и жалба браниоца окривљеног и првостепена пресуда, потврђена.

Против наведених правоснажних пресуда захтев за заштиту законитости је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Никола Радосавовић због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и став 2. тачка 1) ЗКП и због повреда закона из члана 74. став 1. тачка 3) и 439. тачка 1) ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде и предмет врати на поновно суђење првостепеном суду уз наредбу да се нови поступак одржи пред другим судијом или да побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе за предметно кривично дело, услед недостатка доказа, као и да донесе одлуку којом се одређује прекид извршења правоснажне првостепене пресуде.

Врховни касациони суд је, након испитивања поднетог захтева за заштиту законитости у смислу одредби члана 487. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правоснажно решење против којег је поднет захтев за заштиту законитости, па је, након оцене навода изнетих у захтеву браниоца окривљеног, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је неоснован.

Бранилац окривљеног у захтеву наводи да су судије Зоран Тејић и Виолета Јовановић учествовале у доношењу одлука којима је одбијена жалба на решења којим је према окривљеном АА продужаван притвор и то судија Зоран Тејић у доношењу решења Кж2 1379/20 од 30.10.2020. године, а судија Виолета Јовановић у доношењу решења Кж2 1579/20 од 14.12.2020. године, док су обоје учествовали у доношењу решења Кж2 270/21 и Кж2 271/21 оба од 03.03.2021. године, да би након тога веће другостепеног суда коме је председавао судија Зоран Тејић, а судија Виолета Јовановић, била члан судског већа, донело побијану другостепену пресуду којом је потврђена првостепена пресуда и окривљени оглашен кривим и осуђен, због кривичног дела из члана 194. став 1. Кривичног законика. Према ставу браниоца именоване судије морале су изузети приликом доношења мериторне одлуке по жалбама

изјављеним против пресуде, па како то није учињено побијане пресуде донете су уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ова битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је на главном претресу учествовао судија или судија поротник који се морао изузети. Одредбом члана 37. став 1. ЗКП прописани су разлози за обавезно изузеће судије, који не обухватају наведену процесну улогу судије као разлог за његово обавезно изузеће. Међутим, у појединим ситуацијама вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривици окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судије у доношењу одлуке о притвору (у конкретном случају о жалбама на решења о продужењу притвора), ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева - да је код судије, који је одлучивао у кривичном поступку о притвору против окривљеног, а затим у кривичном поступку у коме је донета мериторна одлука, створено „предубеђење“, како у односу на кривично дело тако и у односу на окривљеног, које је таквог квалитета и значаја да треба искључити учешће тог судије у доношењу мериторне одлуке у том истом предмету, по налажењу овог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања. То произилази и из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Наиме, према пракси Европског суда за људска права, не може се сматрати да сама чињеница што је судија у кривичном поступку доносио одлуке и пре суђења у поједином предмету, укључујући одлуке везане за притвор, оправдава страх да није непристрасан; оно што је важно су опсег и природа тих одлука (*Fey protiv Austrije, stav 30; Sainte-Marie protiv Francuske, stav 32; Nortier protiv Holandije, stav 33*). Када одлуке о продужењу притвора захтевају „врло висок степен јасноће“ у погледу кривице окривљеног, Европски суд за људска права је нашао како може изгледати да је непристрасност поступајућих судија подложна сумњи, те да се бојазан подносиоца захтева у том погледу може сматрати објективно оправданом (*Hauschildt protiv Danske, stav 49-52*).

У предмету Драгојевић против Хрватске (од 15.01.2015. године - Представка број 68955/11) Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре

почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Закону о казном поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, оцена постојања основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. Надаље, у овој одлуци Европски суд за људска права истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлука о притвору нису иста као она питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношења других предпретресних одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против оптуженог за извршење кривичног дела; док приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би оптуженог суд огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирати као да су истоветни (*Jasinski protiv Poljske, br. 30865/96, stav 55.; 20. decembra 2005. godine*).

Дакле, по ставу Европског суда за људска права, оцена постојања законских услова за одређивање и продужење притвора која укључује и оцену постојања „основане сумње“ о извршењу кривичног дела од стране окривљеног, не може представљати формирање става судије о кривици тог истог окривљеног или казни коју му треба одредити, односно „предубеђење“ судије, како то суштински у захтеву тврди бранилац окривљеног, а које доводи у сумњу његову непристрасност.

Примењујући наведено на конкретан случај, Врховни касациони суд налази да сама чињеница да су судија Зоран Тејић, као председник већа и судија Виолета Јовановић, као члан већа, дакле били у саставу већа другостепеног суда, које је потврдило првостепену пресуду, којом је окривљени АА, оглашен кривим због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и којом су му изречене мера безбедности обавезно лечење алкохоличара затвореног типа и мера безбедности забране приближавања и комуникације са оштећеном, а да су претходно учествовали у већима која су одлучивала о притвору према окривљеном и то свако по два пута, у којим случајевима су жалбе на решење о продужењу притвора, одбијене, (а у ком одлучивању се уопште нису бавили питањем кривице окривљеног, већ постојањем разлога за продужење притвора према окривљеном), не доводи у питање претпоставку непристрасности ових судија код мериторног одлучивања, конкретно код доношења побијане правноснажне пресуде, због чега побијаним правноснажним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано тврди у захтеву за заштиту законитости.

У вези са наведеном повредом закона бранилац у образложењу захтева истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 3) ЗКП, указујући на непрописан састав суда, међутим како истакнута повреда закона, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, не представља разлог због којег је окривљеном преко браниоца, дозвољено подношење овог ванредног правног лека, то се овај суд у разматрање и оцену ове повреде, није упуштао.

У поднетом захтеву, бранилац као разлог подношења истог, наводи и повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) и из члана 441. став 4. ЗКП, због којих је подношење захтева дозвољено окривљеном преко браниоца. Међутим, образлажући истакнуте повреде закона бранилац оспорава разлоге нижестепених пресуда (члан 438. став 2. тачка 2. ЗКП), везано за ЕКГ налаз, док у погледу одлуке о трошковима, истиче да су разлози изостали, па надаље оспоравањем чињеничних утврђења суда (члан 440. ЗКП), полемише најпре са садржином изведених доказа. а указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 3) ЗКП.

Поред тога, повреду закона из члана 74. ЗКП, која је такође наведена као разлог подношења захтева за заштиту законитости и која представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, бранилац образлаже истицањем да браниоцу није омогућено да присуствује радњи извођења доказа и уз евентуално присуство вештака расправи спорна питања о психичком односу окривљеног према учињеном кривичном делу, што по оцени Врховног касационог суда, представља чињенично питање, а не правно.

Како повреде чланова 440. и 438. став 1. тачка 11) и став 2. тачка 2) и 3) ЗКП, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, не представљају законом дозвољене разлоге за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, то се Врховни касациони суд ни у разматрање и оцену ових повреда није упуштао.

С обзиром на то да уз захтев за заштиту законитости, бранилац окривљеног АА није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, која се односи на окривљеног или другог учесника у поступку, сходно члану 484. ЗКП, то се Врховни касациони суд није упуштао ни у оцену навода браниоца да је приликом доношења побијаних пресуда дошло до повреде члана 32. Устава Републике Србије и члана 6. Европске конвенције о људским правима.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП захтев браниоца окривљеног одбио као неоснован.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Драгомир Милојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић